
Kyrkomötet Kyrkorättsutskottets betänkande 2010:3

Nolltolerans mot svordomar och könsord

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2010:39 om nolltolerans mot svordomar och könsord. I motionen föreslås att Kyrkomötet uttalar en nolltolerans mot svordomar och könsord i kyrkliga sammanhang, att Kyrkostyrelsen får i uppdrag att utreda och införa etiska regler för Kyrkomötet och att Kyrkostyrelsen får i uppdrag att utreda och införa ett etiskt råd. Kyrkorättsutskottet menar att i grunderna för vår kristna tro finns uttryckt hur vi ska uppträda mot varandra. Utskottet föreslår därför att motionen avslås men med anledning av motionens punkt 2 ges Kyrkomötets presidium i uppdrag att i sitt arbete med att se över Kyrkomötets arbetsformer också beakta om regler i motionens anda bör utfärdas för Kyrkomötets arbete

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2010:39.
2. Kyrkomötet beslutar med anledning av motion 2010:39 punkt 2 att uppdra till Kyrkomötets presidium att i sitt arbete med att se över Kyrkomötets arbetsformer också beakta om regler i motionens anda bör utfärdas för Kyrkomötets arbete.

Motionens förslag

Motion 2010:39 av Maria Abrahamson och Karin Långström Vinge, Nolltolerans mot svordomar och könsord

1. Kyrkomötet beslutar att uttala en nolltolerans mot svordomar och könsord i kyrkliga sammanhang.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till Kyrkostyrelsen att utreda och införa etiska regler för Kyrkomötet.
3. Kyrkomötet beslutar att uppdra till Kyrkostyrelsen att utreda och införa ett etiskt råd för att tydligt markera och motverka kränkande behandlingar och uttalanden.

Bakgrund

Regeringsformens 2 kap. 1 § tillförsäkrar alla medborgare en frihet gentemot det allmänna att i tal meddela upplysningar eller uttrycka tankar åsikter och känslor.

En övergripande etisk grundsats för människors uppträdande mot varandra återfinns Matteusevangeliets 7 kapitel; den gyllene regeln.

Till skydd för den enskilda individens integritet finns bestämmelser i skilda fördrag, lagar och förordningar. Den som i Sverige smäddar annan genom kränkande tillmäle eller beskyllning eller genom annat skymfligt beteende mot honom, kan enligt brottsbalken 5 kap. 3 § dömas för förolämpning till böter, eller om brottet är grovt, till fängelse i högst sex månader.

I diskrimineringslagen anges att uppträdande som kränker någons värdighet ska i vissa avseenden betraktas som diskriminerande. Lagen äger bland annat sin tillämpning inom arbetslivet och utbildningsområdet.

I mer specifika sammanhang kan också uppförandekoder finnas fastlagda. Kyrkoordningen saknar bestämmelser om ordningen vid Kyrkomötets sammanträden till skillnad mot vad som gäller för de beslutande organen i församlingar, samfälligheter och stift. I Kyrkomötets arbetsordning anges i 1 kap. 6 § att ordföranden leder Kyrkomötets arbete och sammanträden.

Präster och diakoner står enligt bestämmelser i 57 kap. kyrkoordningen under tillsyn av biskop och domkapitel. Några stift har för prästerna och diakonerna utarbetat etiska riktlinjer till stöd vid deras tolkning av givna vigningslöften.

I riksdagsordningens 2 kap. 12 § stadgas att ingen vid ett sammanträde med riksdagen får uttala sig otillbörligt om någon annan eller använda personligen förolämpande uttryck eller i övrigt i ord eller handling uppträda på ett sätt som strider mot god ordning. Talmannen har rätt att, för det fall någon bryter mot bestämmelsen och inte vid erinran rättar sig, fråntaga den tillrättavisade ordet. Några ytterligare skriva uppföranderegler finns inte. Genom åren har en praxis utformats för riksdagsledamöternas uppträdande i kammaren.

I kommunallagens 5 kap. 39 § stadgas att den som uppträder störande vid fullmäktiges sammanträde, såväl ledamöter, ersättare och åhörare kan visas ut om de inte efter tillsägelse rättar sig.

Olika organisationer i vårt samhälle har för sitt arbete antagit riktlinjer för hur arbetet ska bedrivas. Exempelvis finns av Sveriges advokatsamfund antagna regler för hur en advokat ska uppträda i situationer för att god advokatsed ska anses uppfylld. På liknande sätt har Sveriges läkarförbund antagit etiska regler för sina medlemmar. Inom idrottsrörelsen finns också regler knutna till vad som inom respektive område ska anses som ett sportsligt och korrekt uppträdande.

Till frågan om uttalanden från Kyrkomötet kan noteras att det är ovanligt att Kyrkomötet gör uttalanden eller tillkännager opinionsyttringar av detta slag. Under de senaste 20 åren har det inte förekommit. Ombudsmötet uppdrog år 1993 till Styrelsen för Svenska kyrkans stiftelse för rikskyrklig verksamhet att lämna förslag till rekommendationer för genomförande av offentliga opinionsyttringar. Några rekommendationer har inte lämnats.

Ett flertal etiska råd finns inrättade inom olika sektorer i det svenska samhället. En del av dessa är knutna till offentliga myndigheter, andra till intresseorganisationer eller företag. Inom Svenska kyrkan finns ett råd för kapitalförvaltning som bland annat behandlar frågor om placering av pengar ur etiska perspektiv.

Utskottets förslag:

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2010:39.
2. Kyrkomötet beslutar med anledning av motion 2010:39 punkt 2 att uppdra till Kyrkomötets presidium att i sitt arbete med att se över Kyrkomötets arbetsformer också beakta om regler i motionens anda bör utfärdas för Kyrkomötets arbete.

Kyrkorättsutskottet vill lyfta fram att alla möten mellan människor i Svenska kyrkans sammanhang ska präglas av kyrkans grundläggande värderingar och därmed respekt och aktning för den enskilda individen. Utskottet vill också betona varje människas rätt att uttrycka sina tankar med beaktande av det ansvar som följer med detta.

I motionen föreslås att Kyrkomötet ska uttala ett förbud mot att använda bland annat svordomar i kyrkliga sammanhang. Kyrkorättsutskottet kan inte ställa sig bakom detta specifika förslag med motivering att såväl vad som inte får uttryckas och i vilka sammanhang det skulle gälla är oprecisa och därför i praktiken omöjliga att tillämpa.

I motionen föreslås också att Kyrkostyrelsen ska få i uppdrag att utreda och införa etiska regler för Kyrkomötet. Kyrkorättsutskottet konstaterar att Kyrkostyrelsen inte har befogenheter att införa några bindande regler för Kyrkomötet. Ett regelsystem kräver i allmänhet också någon form av påföljdssystem. I denna del ser utskottet svårigheter i den praktiska hanteringen.

Slutligen föreslås i motionen att Kyrkostyrelsen får i uppdrag att utreda och införa ett etiskt råd. Kyrkorättsutskottet ser även med detta förslag svårigheter att förändra människors handlande i konkreta livssituationer.

Utskottets grundläggande inställning är att människor ska uppträda respektfullt mot varandra. Om överträdelser sker i detta avseende grundar de sig inte på avsaknad av regler. Vid 2009 år kyrkomöte fick Kyrkomötets presidium i uppdrag att se över Kyrkomötets arbetsformer. Utskottet ser det som naturligt att även de frågor, som belyses i den nu aktuella motionen, beaktas i detta arbete.

Med stöd av det ovan anförda föreslår utskottet att motionen avslås men med anledning av motionens punkt 2 föreslås att Kyrkomötets presidium får i uppdrag att i sitt arbete med att se över Kyrkomötets arbetsformer också beakta om regler i motionens anda bör utfärdas för Kyrkomötets arbete.

Uppsala den 30 september 2010

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Margareta Andersson, ordförande

Göran Oscarsson, sekreterare

Beslutande: Margareta Andersson, ordförande, Vanja Björsson, Jerry Adbo, Jan-Erik Forsberg, Mari Lönnerblad, Kaya Ålander, Inger Persson, Mikael Härdig, Micael Dahlberg, Stig-Göran Fransson, Anders Roos, Anders Linger, Karl-Gunnar Svensson, Vivianne Wetterling och Marie-Helena Dahlberg.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Christina Andersson, Maria Lagerman, Louise Callenberg, Johan Carlsson, Thelma Olsson Bylin, Jessica Rytter, Georg Lagerberg, Anna Malmqvist, Håkan Sunnliden och Hans Weichbrodt.

Biskop Lennart Koskinen har deltagit i utskottets överläggningar.